

Dette værk er downloadet fra
Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek er en del af foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data. Det er et special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv, blandt andet omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Slægtsforskernes Bibliotek:
<http://bibliotek.dis-danmark.dk>

Foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data:
www.slaegtogdata.dk

Bemærk, at biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. Når det drejer sig om ældre værker, hvor ophavs-retten er udløbet, kan du frit downloade og anvende PDF-filen.

Når det drejer sig om værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun er til rent personlig, privat brug.

Richardt & Secher,
Herregaarden
Christianssæde
paa Laaland,
1858.

F. Richardt del. J. Hellesen lith.

C. A. Reitzels Forlag.

Ern. Børentzen & Co lith. Inst.

CHRISTIANSÆDE,

fordum THOSTRUP, paa Laaland,

opført 1690.

Christiansfæde.

I Maribo Amt, Fuglse Herred, Skjerringe Sogn ligger Herregaarden Christiansfæde, der fordum efter en nedlagt Landsby havde Navnet Thøstrup, oprindelig Thørstorp. Den skal være bleven anlagt 1353; men dens Historie begynder først langt senere. Denne Herregaard tilhørte i anden Halvdel af det 15de Hundrebaar Hr. Tyge Lunge, hvis Enke Fru Anne Nielsdatter Rabbel 1469 holdt et Toffestifte med Hr. Axel Lagesen (Brok) og Cecilie Dvesdatter Lunge. Det følgende Aar bleve 2 Bøndergaarde paa Laaland hende fradømte og lagte under Kronen. Hendes Datter Fru Maren Lunge var gift med Hr. Axel Brahe, Danmarks Riges Raad, som ved dette sit Giftermaal blev Ejer af Thøstrup; han døde i Aaret 1487. Efter ham tilhørte Gaarden hans Søn Tyge Axelsen Brahe. Denne var først gift med Fru Magdalone Krognos, som døde 1510, og derpaa med Fru Sofie Rud. Han blev Ridder og Riges Raad. For sig, sin Fru, sin afdøde Hustru, sin Datter Jomfru Marines og sine Forældres Sjæle stiftede han 1516 eller 1518 en Sjælemesse i Nstad Kloster, i det han gav 50 Mark for en almindelig daglig Bøn. Med sin

anden Fru fik han en stor Mængde Gods, hvoriblandt en Del af Elvedgaard i Fyn. Ved hans Død 1523 blev Sønnen Jørgen Brahe Ejer af Thøstrup. Han var fra 1535 til 1542 Lensmand paa Tranekær, ledsagede 1548 Kongens Datter Anna til Sagen og blev 1549 Lensmand paa Rugaard og St. Hans Kloster og Næsbyhoved i Fyn. Bønderne paa Rugaards Len klagede 1551 i Odense for Kongen over, at Lensmanden forbød dem at hugge i Skovene til deres Bøge og Plove; desaaarsag blev det paalaagt ham at udbise dem Træ dertil. I Aaret 1552 blev han Embedsmand paa Bordingborg. Som Lensmand paa Nykjøbing blev han 1558 stævnet for Kongens Rætterting af Bonden Jørgen Olsen i Blastrup, der tillige med sin Fader var bleven „støffet og blokket“, som Bonden mente, uden al Sag og Brøde. Dertil svarede Lensmandens Fuldmægtig, at det var blevet hans Herre fortalt, at Bonden skulde have et Svin i sit Børg uden al Afkomst, da det intet Mærke havde; og derfor havde han ladet baade Bonden og hans Fader binde i Odense og Svinet med. Jørgen Olsen indvendte herimod, at dette Svin „var Guds og hans eget hjemfødte

Christiansfæde.

Evin", og at han havde 5 andre, lige gamle med det og ligeledes uden Fæmærke, som han havde Brev og Segl paa, men nu ikke maatte nyde for Jørgen Brahe. Der fremlagdes et Vidnesbyrd fra 1552 om, at Evinet altid havde været Bondens eget, og at Herredsfogeden for Lunde Herred havde tildømt ham et „heløret“ Evin. Tolv Mænd havde villet gaa i saa høj Borgen for Jørgen Olsen og hans Fader Oluf Hansen som Lensmanden vilde forlange; men denne havde afflaaet Tilbuddet, og Mændene maatte desaaarsag kjøbe dem ud for 58 Tokumsdaler. Jørgen Brahe blev dømt til at give disse Penge tilbage og give Bonden Godtgjørelse for Kost og Løring. Som Viceamiral under Herluf Trolle deltog Jørgen Brahe i Søkrigen 1564; han døde 1565. Hans Enke Fru Inger Dye overlevede ham indtil 1592. Deres Ægtefælle var barnløst. — I Forening med Hr. Tyge Brahe ejede hans Broder Hr. Dve Brahe Thostrup. Hans Datter Fru Beate Brahe ægtede Rigsraaden Hr. Jørgen Lykke til Overgaard, som derved blev Medejer af Thostrup. Han døde 1583, og ham arvede Ejler Grubbe, der var gift med hans Datter Fru Kirsten Lykke, men kun overlevede ham indtil 1585, hvorpaa Sønnen Jørgen Grubbe fik Gaarden. Imidlertid var den endnu ikke aldeles gaaet ud af Witten Brahes Hænder; thi Jørgen Brahe, en Brodersøn af den ældre Jørgen Brahe og Søn af Otte Brahe til Knudstrup, var ligeledes Ejler af Thostrup; han var født 1554 og døde 1601, og hans Hustru Fru Ingeborg Parsberg døde s. A. Hans Del af Thostrup arvede Sønnen Lønne Brahe, s. 1591, død 1611 under Kalmars Belejring. Ogsaa Tyge Brahe, en Sønneson af Tyge Agelsens Broder Agel Brahe til Krogholm, blev sig til Thostrup. Jørgen Ejlersen Grubbe var gift med Fru Lene Rud, en Datter af Knud Rud til Bedbygaard og Fru Hilleborg Gyldenstjerne; deres Ægtefælle var velsigned med 19 Børn. Om ham fortælles, at han, efter en lang Tid at have rejst udenlands med sin Skolemester, gik i hollandsk Krigstjeneste og her skød sin egen Ritmester ihjel, da denne fornærmede ham paa Baagen; det lykkedes ham al undkomme ved sin Hests Raskhed; han blev derpaa frelst af nogle Stotter og isørt Kvindelæder, indtil han fik Lejlighed til at komme ud af Landet. Ved Kongens Forbøn og for gode Penge fik han dog en hæderlig Afsted af Generalstaterne og var siden Ritmester i Kalmarskrigen og 1626 Hovedsmand paa Vestervig. I Decbr. 1631 blev det ham paalagt at betale 137½ Rdlr., hvilke han skyldte Kongen, inden 2 Maanedes Forløb. Han blev Ejler af Bedbygaard, og døde 1640. Stiftet imellem hans Enke og Børn holdtes først 3 Aar senere, og da blev den ældste Søn Christian Grubbe

Ejler af Thostrup, som han efter adskillige Aars Forløb folgte. — Den næste Ejler var Rigsdrosten, tidligere Rigens Hovmester, Hr. Tokum Gersdorff, der kjøbte Thostrup og Aalstrup kort før sin Død 1661. Efter faa Aars Forløb folgte hans Søner Major Henrik Gersdorff og Etatsraad Frederik Gersdorff disse Gaarde til den bekjendte Amiralitetsraad Povel Klingenberg, der har gjort sig fortjent ved Indretningen af Postvæsenet. Han var i Aaret 1669 Ejler af Thostrup, som han senere folgte til Baron Jens Juel.

Denne berømte Mand var en Søn af Erik Juel til Hundsbøl og Torpe, Danmarks Riges Raad, Landsdommer i Jylland og Befalingsmand paa Aalborg-hus, og Fru Sofie Sehested. Han blev født 1628, studerede i sin Ungdom ved Sorø Akademi og rejste 1651 udenlands med sin Hovmester Jakob Birkerød, siden Professor ved Gymnasiet i Odense, besøgte Wien og ledsagede derfra den danske Sendemand Christian Rantzau til Rigsdagen i Regensborg, hvorpaa han et Aars Tid opholdt sig i Italien. Efter sin Hjemkomst blev han benyttet i diplomatiske Tjener og viste sig særdeles dygtig. I Aaret 1662 blev han Ministerresident i Stockholm og lykønskede Karl den Ellefte i Anledning af Regeringens Tiltrædelse med en pyntelig latinisk Tale. Han blev 1671 Ridder (Storkors) af Dannebrog, Aaret efter Gehejmeraad og Vicepræsæs i Rentekammeret og i Slutningen af samme Aar Friherre, i det hans Gods Balbygaard i Sølland blev ophøjet til et Baroni under Navnet Juellinge. Snart fik han ogsaa Lejlighed til at udmærke sig i Krigen; han var nemlig 1676 ved den norske Hær under Ulrik Frederik Gyldenløve, der i sin Beretning om Indtagelsen af Benersborg siger, at Jens Juel havde lagt megen Ridderhed for Dagen i Kongens Tjeneste og vist en Tapperhed, der var langt over den, man kunde ventet af en Statsmand, som ej gjorde Profession af Krigen. I Aarene 1677 og 1678 fulgte han med sin Broder Amiral Niels Juel og gjorde sig ofte fortjent ved at bidrage til Udførelsen af dennes Befalinger. Efterat Nygen var faldet i Admiralsens Hænder, blev Broderen Dens Guvernør. Som dansk Sendemand deltog han i Fredsunderhandlingerne med Sverige og Frankrig 1679 og blev s. A. Ridder af Elefanten. Senere var han atter et Par Gange dansk Minister i Sverige og blev 1699 Generalamiral. Han døde den 23de Maj 1702. Med kongelig Tilladelse oprettede han et Birketing for Thostrup. Han var tre Gange gift: med Fru Bibekke Steel, Datter af Otte Steel til Ratholm og Fru Ide Lunge, med Fru Regidse Sofie Bind, Datter af Holger Bind og Fru Sofie Gjedde, og med Fru

Christiansfæde.

Dorte Krag, Datter af Mogens Krag og Fru Hedevig v. d. Rula. I sit første Ægteskab havde han flere Døtre, af hvilke Jomfru Helvig Eleonore ægtede Baron Frederik Krag. Den følgende Gjer var hans Stifføn Baron Wilhelm Gyldenkrone, en Søn af hans anden Frue i hendes tidligere Ægteskab med Baron Wilhelm Gyldenkrone; han var gift med Christiane Banner. Efter hans Død ægtede Enken Konferensraad Hans Rantzau til Seegalendorff, der solgte Godserne Løstrup og Aalstrup med 140 Tdr. Hartkorn fri Hovedgaardstaxt og 844 Tdr. 6 Skpr. Hartk. Bøndergods tillige med Tirsted, Skjerringe og Vesleby Kirker for 100,000 Rdlr. til Grev Christian Ditlev Reventlow til Krenkerup (Hardenberg). I Aaret 1728 fik han Skjøde paa disse Ejendomme, hvilke i Forening med Pederstrup og Skjelstøfte samt det senere frafolgte Lungholm i Døstrup Sogn den 25de Juli 1729 bleve oprettede til Grevskabet Christiansborg, hvis Hartkorn i alt var 2740 Tdr. 6 Skpr.; men da det af Christian den sjette opbyggede Slot i Kjøbenhavn havde faaet Navnet Christiansborg, blev Grevskabets og Hovedgaardens Navn 1741 forandret til Christiansfæde.

Grev Christian Ditlev Reventlow var en Søn af den mægtige Storkansler Konrad Reventlow til Klavsholm og blev født 1671. Allerede i Aaret 1700 var han Generalmajor, og 1710 var han kommanderende General over den danske Hær, der faldt ind i Skaane. Han drog imod Karlskrona, men den navnkundige General Magnus Steenbock tvang ham snart til at trække sig tilbage til Helsingborg. Her valgte Kongen en Lejr for Hæren; men da Reventlow var bleven syg af Strabadser og Uergrelse over, at man ingen Forstærkninger vilde sende ham, affod han Overbefalingen til Generallieutenant Jørgen Rantzau, som derpaa tabte Slaget ved Helsingborg. Reventlow var i øvrigt en dygtig Kriger, der havde opnaaet et Navn i Udlandet. Han var ogsaa Amtmand over det store Haderslev Amt og forstod i det hele særdeles godt at benytte sin Stilling som Frederik den fjerdes Svoger til sin egen Fordel. Han var gift med Benedikte Margrete Broddorff fra Botkamp, der var berhygget for sin Gjerrighed og Herstelsyge. Under falske Navne paatog hun sig at forsyne Hæren i Skaane med Levnetsmidler, hvorved hun meget forøgede sin i Forvejen allerede store Rigdom; hvad der blev leveret, var hyppig fordærvet, og som oftest var der Mangel paa det nødvendige. Efterat de svenske Tropper under Steenbock vare blevne Krigsfanger 1713, paatog hun sig f. U. ligeledes at forsyne dem med Levnetsmidler. For at samle end flere Penge

indlod hun sig med den tykke Guldmager Dippel, der ved hendes Mandes Medvirkning blev dansk Rancelliraad; men da hun næppe fik saa meget Guld af ham som hun ønskede, kom hun i Strid med ham, og han blev nu kaldet en Røgner og ført til Fæstningen Hammerhus, hvor han syv Aar sad fangen; 1726 fik han sin Frihed og blev forvist fra Danmark; dog kom han senere tilbage og udøvede Lægekunsten. Grev C. D. Reventlow døde 1738, og hans Søn Grev Christian Ditlev Reventlow arvede Grevskabet. Han var Geheimekonferensraad, men levede som Privatmand; kun var han Udsesfor i Høiesteret. Hans første Hustru var Baronesse Johanne Botmar, der døde tidlig, hvorpaa han 1762 ægtede Komtesse Charlotte Holstein. Han døde 1775.

Grevskabet tilfaldt da hans ældste Søn Grev Christian Ditlev Frederik Reventlow, der har saa store Fortjenester af den danske Bondestands Frigjørelse fra Trældom. Han blev født den 11te Marts 1748 paa Christiansfæde og opdragen i Hjemmet, hvor hans Stifmoder havde en velgjørende Indflydelse paa hans Aand og Hjærte. I Aaret 1763 gif. han til Gymnasiet i Altona og Aaret efter med sin yngre Broder Johan Ludvig, der senere fik Baroniet Brabekrolleborg, til Sors Academi. Her tilbragte de et Par Aar, hvorefter deres Hovmester Dr. med. Wendt, der døde som Overpræsident i Kiel, ledsagede dem 1766 paa en Udenlandsrejse. De tilbragte nogen Tid i Leipzig og besøgte siden Italien, Frankrig og England. Paa denne Rejse blev hans Begjeme udviklet ved ridderlige Øvelser, haardført og hardet til at udholde Møjsommeligheder; men hans Aand blev ikke mindre uddannet ved alvorlige videnskabelige Studier og tillige opfyldt af menneskekærlige og fristnede Ideer. Over Holland kom de tilbage i Slutningen af Aaret 1770. Det følgende Aar fulgte Wendt med dem til Stofholm og derefter igjennem en Del af Norge. Tre Aar senere ægtede Greven Fruen Sofie Beulewiz, der henved 50 Aar var hans trofaste og Kærlige Ægtefælle; hun døde 1822. Han blev 1772 Auktulant i det vestindisk-guineiske Rente- og Generaltoldkammer, 1773 Kammerherre, 1775 Deputeret i Økonomi- og Kommercekollegiet, 1781 Geheimeraad og Deputeret i Søkommissariatet samt Medlem af Overstatedirektionen og i April 1782 første Deputeret i det samme Kollegium, hvor han havde begyndt sin Embedsbane. I disse vigtige Stillinger viste han megen Virksomhed; men denne kunde dog ikke være indgribende, da hans Anskuelser vare saa forskellige fra de daværende Magthaveres; derimod sluttede han sig til dem, der af Kronprinsen vantede Forbedringer i Statsstyrelsen. Da denne 1784

Christiansøde.

havde overtaget Regeringen, blev Reventlow første Deputeret i Rentekammeret, 1788 dets Præsident, og han vedblev indtil 1813 at staa i Spidsen for dette Kollegium. Her gaves ham Lejlighed til at lægge Grundvolden til de store Forandringer i Bøndestændens Kaar, hvorved han og nogle andre Statsmænd have sat sig et uforgængeligt Hædermind. Han blev Formand for en Kommission, der skulde overveje og udføre, hvad der kunde tjene til at forbedre Bøndernes Kaar paa Statens Godser i Frederiksborg og Kronborg Amter, og imedens Fællesskabet her blev ophævet og Arvefæste indført, overvejede han, hvorlunde alle Danmarks Bønder kunde blive delagtige i saadanne Goder; men han forudsaa, at det ikke vilde worde nogen let Sag at sætte dette igjennem. Da han imidlertid som Rentekammerets Præsident foredrog nogle Bønderes Klager for Kronprinsen og med Sandhedens Farver skildrede den Glændighed, Bøndestanden var nedsunken i, gjorde dette et dybt Indtryk paa den unge og menneskekærlige Fyrste, og en Landbokommission af Embedsmænd og Godsejere med Reventlow til Formand blev nedsat. En Følge af Kommissionens Drostelser, i hvilke han tog en meget virksom Del, og af hans Forestillinger som Præsident i Rentekammeret var, at de vigtige Forordninger udkom om Stavnshandens Ophævelse, Hovriets Fastsættelse o. fl., hvorved hele Statens Gavn i saa høj Grad blev fremmet. For rettelig at paaskjønne hans Fortjenester af denne Sag, maa man ikke overse, hvor mange og indflydelsesrige Modstandere han havde i de højere Klasser, hvoriblandt ikke saa af de Godsejere, der dog ingenlunde undertrykkede sine Bønder. Herremændenes Sag blev fremstillet som hele Adelsens, hvortil unægtelig den større Del af Godsejerne horte, og Adelsens Sag blev atter fremstillet som Kronens. Selv var han født i en gammel aristokratisk Slægt og var en af Landets største Godsejere; hans oven nævnte Broder og nogle andre Stormænd delte vel hans Anskuelse; men dette var langt fra Tilfældet med Flerheden af deres Standsfæller. Uden at bryde sig om, at han udsatte sig for manges bitre Had, vedblev han i en Række af Aar at kæmpe for de samme Anskuelse, indtil endelig Modstanderne lærte at indse, at han tillige havde virket til deres eget Gavn. Ogsaa paa andre Maader fremmede han Agerdyrkingen; efter hans Forslag blev Bejærbejdet ligeligere og lettere, og meget Flyvesand blev dæmpet. Amtene fik en bedre Inddeling, ligesom ogsaa Skatternes Oppebørsel og Regnskabsvæsenet blev ordnet. Omstændigheder, over hvilke han ikke raadede, hindrede ham i at udføre flere af sine gavnlige Planer. Han havde samlet betydeligt Stof til en ny Forordning om Jordubstiftningen

og dertil selv udarbejdet et Udkast, ligesom han ogsaa forberedte en ny Matrikkel for derved ligeligere at fordele Skattebyrden. I Sønderjylland og Holsten indførte han ligeledes flere gavnlige Forbedringer: Statens Godser bleve udstykkede, Almindingene og de store Moser udstiftede, Selvejendom blev indført, og paa de adelige og Klostersnes Godser blev Livegenskabet ophævet; endelig fik det vigtige Digevæsen en bedre Indretning. Statsklovene vare ogsaa en Gjenstand for hans Omhu; for at danne dygtige Forstmænd blev et Forstinstitut oprettet i Kiel, og for at tilvejebringe Enhed i Bestyrelsen blev et Forstkontor for alle Skove i Riget oprettet. Selv havde han megen Indsigt i Skobdyrkingen, og det var i Følge sine egne Undersøgelser, at han udarbejdede den Plan, der blev vedtagen for Statsklovene i det nordøstlige Sølland. Ved Rejser i Norge havde Reventlow søgt at skaffe sig den nødvendige Kundskab om det norske Bjergvæsen; efter hans Forslag blev et Bjergværksseminarium anlagt i Kongsbjerg, og selv udarbejdede han Forslaget til den almindelige Bjerganordning for Norge (1812), hvori der viser sig Fremskridt til det bedre, forbundet med Agtelse for gamle Rettigheder. Ved at give Forretningsgangen i Rentekammeret mere Orden og Hurtighed og ved at bringe alle gamle Sager til Ende stiftede han meget Gavn, ligesom han ogsaa viste stor Arbejdsomhed og Nøjagtighed i alle sine Embedsforhold. For en Mand, der havde saamegen Omhu for Bøndestændens Læve, maatte Landsbykolevæsenet være af stor Vigtighed; han deltog derfor med megen Iver i de Kommissioner, der bleve nedsatte i denne Sag; ogsaa var han Meddirektor for Skolelærerseminariet paa Blaagaard. I sine yngre Dage sysslede han med Tegning og Maderenaal, og de Kjønnede Kunstner fandt altid i ham en Belynder; han understøttede unge lovende Kunstnere og gav dem gjerne Afgang til sit Hus; især viste han Thorvaldsen megen Velwillie. I Aaret 1777 blev han Ridder (Storkors) af Dannebrog, 1797 Statsminister og 1803 Ridder af Elefanten; 1813 nedlagde han sine andre Embeder, men vedblev siden at være Medlem af Statsraadet; dog levede han fra nu af næsten altid paa Laaland.

Paa sine Godser Bestyrelse henvendte han nu hele sin Dymærksomhed; men deres Tilstand havde han allerede længe i Forvejen betydelig forbedret. Da Greven overtog Christiansøde, bleve Herregaardene endnu drevne paa den gamle Maade, Markerne laa i Fællesskab, Bønderne gjorde fuldt Hoveri, havde forfaldne Gaarde og en ussel Kvægbesætning. Han indførte strax den holstenke

Christiansføde.

Dyrkningsmaade og ublagde Jorden med Kløver. Derpaa lod han Godserne udskifte By for By af Fællesskabet og Jorderne inddele i flere Marker. Da Godsernes Forfatning endnu ikke var saadan som han ønskede, lod han Gaardene udskytte, gjorde Bønderne hoverifri, mange af dem bleve Arvesætere, og nu forbedredes deres Kaar overordenlig. Sine Skove viste han stor Omhu; han gjorde Forsøg og benyttede Udslaget af sine Erfaringer, og som Olding kunde han vandre i skønne Skove, han selv havde plantet. I Videnskaberens Selskabs Skrifter har han meddelt en Afhandling, „Resultater angaaende Indflydelsen af Træernes gjensidige Afstand paa deres mer eller mindre fordelagtige Vegetation“, og endnu i sine sidste Dage sysselsatte han sig med disse Undersøgelser. For sine Godser Skolevæsen sørgede han omhyggelig; de gamle Skoler bleve ombyggede og ny opførte; ligeledes forbedrede han Lærernes Kaar. En Gang hver Maaned samledes han med Præsterne og Skolelærerne for at overveje Skolernes og Børnenes Lær. Ved de to aarlige Prøver i Skolerne var han selv tilstede, gik omkring med Bibelen i Haanden for at høre hvert Barn læse, og ofte ytrede han, at det var ham en Glæde at høre, hvorlunde Sjælens Virksomhed aabenbarede sig i det barnlige Udsyn. Han fortalte hyppig Børnene Historier, som de igjen maatte opskrive til ham. Dog vare de ældre Bønder ikke mindre en Gjenstand for hans faderlige Omfarg. Han lod bygge Fattighuse, hvilke han ofte besøgte, og med venlig Tiltale opmuntrede han de gamle og svage. For de syge oversatte han fra Tyst „Bibelske Trøstegrunde for lidende og sørgmodige Christne“, hvoraf han uddelte mange Exemplarer. Hver Mandag Aften var han beredt til at høre Klager og udjævne Tvistigheder, naar der var opkommet Uenighed imellem Bønderne. Det var hans Glæde at gjøre Besøg hos disse, og i sine sidste Levedage hjorte han hver Dag ud, saa længe han havde Kræfter dertil, for ligesom at tage Afsted med dem. Med Grevskabets Præster, der vare hans jævnlige Selskab, underholdt han sig gjerne om deres Embedsførelse. Kirkerne besøgte han flittig og andægtig, og daglig læste han i Bibelen. I sin sidste Sygdom dikterede han Overføttelsen af en Beretning om det moralske Selskab i Paris, som udfom nogle Maaneder efter hans Død. Indtil Oldingsalderen bevarede han sin sjældne Vegemskraft uforstyrret; han levede tarvelig og maadeholden, og endnu et Aarstid før sin Død gik han henved et Par Mile om Dagen. Endelig begyndte han at føle Alderdommens Svaghed og Spor til Bandsot. Paa Sygelejet krævede hans virksomme Aand stadig Sysselsættelse

ved Samtaler, Diktering af Breve, eller man maatte læse øjt for ham. Han boede paa Pederstrup hos sin ældste Søn, men lod sig endnu en Gang føre til Christiansføde. Her samlede han sin sidste Kraft for at tage Afsted med sine Børn, og sigte dem, hvad der kunde være enhver især vigtigt. Denne ædle og højt fortjente Mand døde af Koldbrand den 11te Oktober 1827. Hans jordiste Levninger hvile ikke i Familiebegravelsen i Horslunde Kirke, men paa denne Landsbys Kirkegaard, da han vilde begraves blandt sine Bønder. Ved Siden af ham hviler hans Hustru. Deres Ægteskab var velsignet med tolv Børn, af hvilke ni overlevede dem; en af Sønerne F. D. Reventlow har opnaaet et hæderligt Navn som dansk Sendemand i London; han døde 1851. — Grevskabet arvede den ældste Søn Kammerherre Grev Christian Ditlev Reventlow, der ogsaa døde 1851, og hans Søn Grev Ferdinand Carl Otto Reventlow er den nuværende Besiddet af Grevskabet. Med dette er nu forenet baade Grevskabet Reventlow-Sandberg i Sønderjylland og Baroniet Brabættrolleborg i Fyn.

Christiansfødes Hovedbygning, der er omgivet af Grave, blev opført i Aaret 1690. Den har 3 Etager med Altan, hvorfra der er en vid Udsigt over Land og Hav, saalunde at man i klart Vejr kan se over til Femern. Efter en Gaarden overgaaet Ildbrand i Aaret 1851 ere Ladbygningerne og Forpagterboligen flyttede øst for Hovedbygningen, og en ny Forvalterbolig er opført. Da den forrige Ladegaardsplads nu er indrettet til Have, ligger Hovedbygningen omgivet af Urtegaard og Lyktanlæg paa alle Sider. Hovedlandevejene imellem Rasklov, Rødby og Nysted løbe tæt forbi Gaarden. I Skoven i Nærheden af Gaarden findes flere ualmindelig store Egetræer; saaledes staar der i Lyttstoven, som støder op til Haven, en gammel og hul Eg, hvori der tidligere har været anbragt Borde og Bænke, og som er besungen af Baggelsen. Længer ude i Skoven, hvis Fladeindhold er omtrent 2000 Tdr. Land, og der er saa godt som sammenhængende, staar et Egetræ, hvilket er omtrent 18 Alen i Omkreds 2½ Alen fra Roden og endnu tildels er friskt.

Til Grevskabet Christiansføde hører, efterat noget Bøndergods er afhændet til fuld Ejendom, for Tiden 2460 Tdr. Hartkorn, hvoraf under Hovedgaardene 346 Tdr., bortkøbtet Hovedgaardsfjord 20 Tdr. 4 Ektr., Bøndergods 1585 Tdr., hvoraf dog kun omtrent 500 Tdr. egentlig Fæstegods, Gaarde, Huse og Møller, det øvrige er Arvesæstegods; matrikulerede Konge- og Kirke-Tiender 507 Tdr. 4 Ektr.;

Christiansøde.

i Bankaktier 13,900 Rdlr. og i Fideikommisskapitaler 226,659 Rdlr. Skovarealet udgjør omtrent 3200 Tdr. Land. Kirkerne i Skjerringe, Lirsted, Vejleby, Landet, Vesterborg, Birket, Hørsunde og Nordlunde høre til Grevskabet; det Kirketiende ydende Hartkorn er 2289 Tdr. 4 Skpr. Til selve Hovedgaarden Christiansøde hører et Fladeindhold af omtrent 560 Tdr. Land gode Jorder med 75 Tdr. 6 Skpr. 3 Fbd. 1 Alb. Ager og Engs Hartkorn. Skovstylden er 9 Tdr. „ Skpr. „ Fbd. 1 Alb., og Møllestylden 1 Td. 6 Skpr. Under Gaarden hørte i Maret 1852 39 Fæstegaarde med 226 Tdr. 3 Skpr. „ Fbd. 2 $\frac{1}{4}$ Alb. og 60 Arvefæstegaarde med 271 Tdr. 6 Skpr. „ Fbd. 1 $\frac{1}{2}$ Alb. Ager og Engs Hartkorn, og det samlede Ager og Engs Hartkorn, Hovedgaardens iberegnet, udgjorde

620 Tdr. 7 Skpr. 2 Fbd. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. Afbyggergaarden Frihedsminde i samme Sogn har 32 Tdr. 5 Skpr. 2 Fbd. 2 $\frac{1}{4}$ Alb. Ager og Engs Hartkorn, hvoraf de 20 Tdr. 1 Alb. ere tagne fra Christiansøde, de 12 Tdr. 5 Skpr. 1 Fbd. 2 $\frac{1}{4}$ Alb. ere 2 Bøndergaardens Jorder. — Til Nalstrup, i Landet Sogn, Lollands Sønder Herred, hørte 1852 Ager og Engs Hartkorn 325 Tdr. 7 Skpr. 2 Fbd., Skovstyld 1 Tdr. 7 Skpr. 2 Fbd. 1 Alb., Møllestyld 1 Td. 2 Skpr. Under selve Gaarden blev drevet 57 Tdr. 2 Skpr. „ Fbd. 1 Alb. Hartkorn. Til Nalstrup hørte 41 Fæstegaarde med 218 Tdr. 7 Skpr. 1 Fbd. 2 $\frac{1}{4}$ Alb. og 6 Arvefæstegaarde med 29 Tdr. 3 Skpr. „ Fbd. 1 $\frac{1}{2}$ Alb. Ager og Engs Hartkorn.

DIS-Danmark

1 0 8 6 0 3